

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Disputationes Chirurgicæ Selectæ

**Haller, Albrecht von
Lausannæ, MDCCLVI.**

VD18 90538986

CXXXV. Quaestio Medico-Chirurgica.

urn:nbn:de:gbv:45:1-16618

C X X X V.

Q U Æ S T I O
M E D I C O - C H I R U R G I C A,

Præside

C L A U D. A N T O N I O R E N A R D.

Resp.

L U D. P E T R. F E L I X R E N. L E T H I E U L L I E R

P A R I S I E N S I S B A C C A L A U R E U S.

Parif. 24 Febr. 1752.

*An ad sistendam membrorum rescissioni supervenientem
hemorrhagiam, detur artificium tutius vasorum
ligatura?*

CXXV

QUISTIO

MEDICO-CHIRURGICA

CLAUD. ANTONIO BERNARDI

LUD. PETR. REIKIUS IN THEATRO

PARRISIENSIS PRAESENTATA

ANNO 1753

Et ab Academia Chirurgica Regia Parisiensis

honoratissimo, et in Collegio Regio

liberata

I.

A Natomicis cognitionibus, physicis inventis, inconcussis ratiociniis, utilioribus observationibus, tutiori ac dolorifica minus chirurgia mendi artem illustrare medici munus est. Quod assiduo labore ac iterata experientia comperierunt veteres, illud subtilioris neotericorum physices confirmant principia. Illi rebus in medicis versatissimi non minori studio chirurgiæ progressui providerunt. A diris calculi doloribus calculosi vesicam liberabant, lithotomia; ossium capitis fragmenta cerebrum lædentia tollebant, terebratione; pectoris cavum à pure collecto mundabant, punctura; ferro ac ustione ramicem delebant; membrorum luxata fractave ossa arte reponebant ac curabant; artus gangræna aut sphacelo tactos abscindebant. Dubitas? Hippocratis, Celsi, Galeni, Oribasii, Aetii, Pauli Æginetæ, Albucasis, quæ extant, opera pervolvat; nos plura de chirurgicis amisisse fateberis, quæ illos non latebant. Sanguinis circuitum, susurras, ignorabant antiqui? Si quid ipsos fugit aut fefellit, quod nunc innotescat, in artis splendorem vertatur, & in ægrorum salutem ac solatium. Oeconomix animalis legibus magis consonam adhibe methodum, quo poteris, pressiori pede naturæ vestigiis insiste, hanc agentem imitare, tutus eris. Hoc & ad ipsammet chirurgiam pertinet monitum; licet enim illa saniores tutetur partes prompta ac violenta læsarum separatione, dum vitata à sanis successivo ac tacito veluti molimine natura rejicit; summa tamen chirurgus semper laus erit, ipsius simplicitatem affectare, doloris aculeos vitare, inevitabiles mitigare, ac supervenientia tractationi incommoda præcavere. Hac percussis veritate, quos apud sanioris, pro tempore, medicinx præcepta valuerunt, hanc sui muneris partem adimplere, in quibuslibet chirurgiæ operibus aggressi sunt, & præsertim in excogitanda valentiori methodo, qua nimiam inter secandos artus sanguinis profusionem averterent; diuque in hoc revolvendo lapide frustra insudarunt. Constantiores forsan & magis uniformes, nisi curiosa humanitate permoti, nimis solliciti, huic malo occurrere allaborassent; aut si novo vulnere partes sensibus obvias vellicare pertinuissent, quas profundiores digitisque impervias naturæ curis sanandas commisissent. Silentio prætermisissis ergo variis membra decurtandi apparatus, hujus ævi gratulabimur chirurgis, quod complicatorum ferramentorum & organorum farraginem justa lance ponderantes ab ea abstinerint, tamquam ab operantis imperitiæ subsidio, nedum ingenii sagacitatisque indicio; & quod simpliciorum cultellorum ac ferrulæ armamentarium, licet antiquorum munificentix donum, non spreverint; illud e contra ad praxim utiliter revocaverint.

Apparet, Celsi temporibus, in compescenda superveniente artuum refissioni hæmorrhagia, non multam sollicitudinem fuisse adhibitam; & debitam simplicitati non secus ac prudentiæ palmam hujus ævi medicis affigendam esse. Juxta illum autorem, spongiam aceto madidam vasorum hiantium osculis apponere sufficiebat; nullasque præter astringentia levia, infrigidantiave aut bibula medicamina, potentiores medicinas recenset ille, ubi de sanguinem sistentibus agitur; quamvis asserat [a]: *multos patientes sepe in ipso opere, vel profusione sanguinis, vel animi defectione mori*. Cauteriorum applicationem, novum variumque tormenti genus superadditum refert Paulus Ægineta [b], quo sine, pro diversa partium, quibus applicabantur, figura, igne candentibus ferramentis variæ inductæ sunt formæ: quæ quidem methodus & ægrotantium animum, simul & crudelitatem adhibentium apprime denotat. *Quantus amor vitæ? ignito ferro suas carnes secandas, vivos se deurendos, membra dilaceranda, dilacerata, cruentaque, ac præ dolorum cruciatu palpitantia adhuc, perfundenda oleo bullienti similibusve liquoribus, patientes devovisse quis putet? Atroce hanc proxim mollior ac mitior fugavit pietatis motus, verum non perspicacior, dum cauteria suasit potentialia; ipsis enim nullo modo cessit hæmorrhagia, quam tunc inter symptomata periculi pleniora annumeratam legimus, & acerbiori medela ægriorem factam libenter crederemus. Alias quis non animadvertit, quantum indicationi sumendæ, scopoque intento, & ut naturæ curis adversa sit causticorum quælibet classis, quæ partes amburendo & moleste vellicando, inflammationem, febrem, convulsionem, gangrænam, & infestam accidentium *syndromen* certo certius invehunt. Posthac, ad multiplicis serici laqueorum admotionem confugerunt, quibus equidem pars obstupescit incidenda, dolorisque sensus obtunditur; aut laxatis habenis quid tunc? Arteriarum de novo dehiscunt ora, furit sanguis e carcere. Hæc igitur ut & similia Fabricio ab Aquapendente licet utilia visa fuerint; ipsius tamen non omnino satisfecere votis, qui, non omni exterso præjudicatæ opinionis furore, in demortuo partem secabat, Vigonis praxeos in plurimis æmulus, & actuali deinde cauterio absumebat, quidquid vitiati reliquam. Ipsi Hildano, Fabricium ab Aquapendente ob illud sugillanti, placuit etiam vasorum ostiis ignito ferro crustam inurere. Parei debetur sagacitati, ut ipsemet affirmat [c] magnorum vasorum sanguinem vomentium orificia filo injecto obturandi methodus. Apage, quod aliquid de laudibus merito huic perillustri chirurgo tributis demere velle videamur; attamen à vero profusus alienum non est, illum rectius ex lectura capituli quinquagesimi septimi libri pri-*

[a] Cels. lib. 7. cap. 33.

[b] P. Ægin. de re Med. lib. 4. cap. 53.

[c] Oper. lib. 12. cap. 35. Edit. Par. 1682. in-fol.

mi [d] Albucasis, quem cum factu alibi commemorat [e] hanc immediatæ vasorum ligaturæ ideam exceperit, quam ex ambiguis Galeni verbis, oblivione omnino deletum illud artificium, summo ingenii acumine, expiscatum fuisse. Ligaturam mille modis ornatam ad perfectiorem ferre gradum postea tentavit complurium saltem industria; vel figura acuum mutata, vel inventa forcipe, qua exterius traheretur resiliens arteria, huicque superius immitteretur laqueus. Fuerunt, qui, fibrarum carnearum fasciculo cum vase colligato, frænum firmare aggressi sunt, simul & apposito arteriæ, lateri penicillo arctius strinxerunt. Nec dubitandum est, quin ligatura tractui vasorum exterius admota, torcular dicta, quæ sectionis tempore, aut ipsa peracta, sanguinis in parte rescecanda moraretur affluxum, alius aptioris structuræ vinculi, pro hæmorrhagia sistenda ideam procreaverit; felicissimo equidem ausu, ni diuturniorem gravioremque ab illa pressionem, ut plurimum, exciperet partium subjectarum torpor & ipsamet gangræna. Habeatur solum ille compressionis apparatus, tanquam temporarii præsidii genus. Paribus itidem rationum momentis, abstinendum videtur ab artificiosa arctiorique partium deligatione, quæ priori ligatura haud utilior est; sed sæpe sæpius diros ob effectus, varias nempe inflammationis species, convulsiones &c. æque nocet. Uno verbo plurima vetant, ne nimium hisce præsidis confidas veluti periculo vacantibus; sæpe enim ligaturam declinavit arteriæ situs; sæpius modo confecta cessit, aut postea repetito sanguinis nisu laceffita excidit; sæpissime tandem iusto citius elabitur, in robustis præsertim ac succo plenioribus, in quibus ad contusas proindeque inflammatas ligatura partes, promptior ac copiosior affluit suppuratio; hinc recrudescit hæmorrhagia, quæ prius adhibitam artem eludit. Ad absorbentium, ad stypticorum effectus, ad causticorum etiam cum ligatura sociatorum incommoda attendenti plane patet, quam leve hæc hæmorrhagiæ vel præsentis, vel imminenti ponant impedimentum. Præterea quanta cum difficultate hæc ipsa tuto injicitur ligatura? qui dolores? quot accidentia accersit? quot ex punctura, ex distractione, vel ligatione & compressione partium nervosarum instat mala? Quam certa exardet febris? quot laceffunt indefinenter convulsionum insultus? Quam

longo

[d] Et est perdifficile placare malum, aut sistere sanguinem arteriarum, quæ sunt in perpetuo motu. Cum ergo accidit alicui illud tene, curiose & artificiose manu tua orificium arteriæ, & pone super ipsum digitum tuum indicem, & stringe eum multum, donec retentus sit sanguis sub digito tuo, deinde & scias quod quando arteria fluit sanguis, tunc non est possibile abscindere ipsum, præcipue quando arteria est magna, nisi uno quatuor illorum modorum, aut cum cauterio sicut diximus, aut cum extractione, cum extrahi potest, nam quando extrahitur, contrahuntur extremitates ejus, & sistitur sanguis, aut ut ligetur cum filo ligatione forti, aut ut ponantur super ipsum medicina de proprietate, quarum est abscindere sanguinem, & stringatur cum pulvinaribus strictione decenti. Qui autem administrat abscissionem ejus, aut ligamentum & fridum cum panno, aut positionem rerum comburentium & similium, non confert nisi admodum raro. Basilee 1541. in-fol.

[e] Ibid. lib. 24.

longo tempore perennant? Quid plura? nec labori nec sollicitudinibus parcent, ut illa secure superent obstacula. Summa cautione digitum arteriæ orificio, Albucasis forsan suavis, utilius ad mentem P. Æginetæ [f], appositum quandoque tenere coguntur, ut æqualis stet diutius compressio, sicque malum allevare moliantur, quod, ommissa ligatura, certius averuncassent. Nec silebimus illam methodum nuperrimis hinc temporibus propositam, cujus simplicitas successusque decantati sunt; hanc, ut & recensitas alias, explorandam judicamus. Etenim officio suo deficeret medicus, qui remediorum effectus ad genuina physices principia non revocaret, ut exinde, & ex severa aliarum circumstantiarum faventium vel pugnantium comparatione, de remedii pretio iudicium eruat.

III.

Ut tuto sisti queat præsens hæmorrhagia, aut instans avertatur, plurima scitu sunt necessaria. 1°. Noscenda potentia, ac scrutandæ vires unitæ causarum, à quibus procedit illa. 2°. Estimanda resistentiæ summa harum opponenda nisi. 3°. Exacta comparatione hæc omnia inter se proportionanda, & ex his in disquisitionem vocatis, par ne sit an impar oppositus obex deducendum est. In genere dicere licet multos incidere casus, in quibus resistentiæ species quævis, & à fortiori plurium coadunatio ac concursus nisi ita superent, ut absque periculo quædam ex his præsidii negligere fas sit, tanquam cautionis ergo quodammodo adhibitæ. In aliis ambæ hæc potentiæ ita inter se *æquilibrantur*, ut à causis accidentalibus non adaucta impulsione solita, resistentia, quæque sit, sustinendo impetui sufficiat. Ast non eadem speres, si nisi in obstaculum insurgens momenti gradum adipiscatur, tunc ad novum resistentiæ gradum possibilem recurrendum est. Tertia tandem dabitur casuum species, in quibus fieri non poterit, ut resistentia æquiparetur potentiæ contranitenti; cujus idcirco effectus & incommoda non poterunt declinari. Præmissas hæc propositiones elucidabit sane hæc Architecturæ hydraulicæ pars, quæ de solidiori molium, aggerum & aliorum adversus aquarum incursum munimentorum constructione præcepta tradit. Licet enim in utroque opere ab altiori loco æque possit imminui liquidorum impetus & vis; attamen illud inest discriminis, quod fervetur aquis liber exitus; dum e contra ubi hæmorrhagiæ sistendæ mens est, nullum sanguini perfectam partem sinendum erit effugium, vel si quid effluerit, pro nihilo habeatur. Alia nascitur etiam differentia ex diversa natura parietum alvei per

[f] In partibus ex quibus sanguis erumpit, contraria sinibus figura conducit. Hæc autem est ea quæ sursum spectat, sed neque hæc immodica existat; periculum est enim ne dolor oboriatur, & vas rursus sanguinem fundat, nil enim magis sanguinis eruptiones movet & inflammationes auget quam dolor. Verum enim partibus sanguinem fundentibus statim *digitum ad osculum ulceris circa vasculum obde*, ita ut leniter innitaris, citraque dolorem premas. P. Ægin. ib.

per quem utrumque liquidum decurrit; aggeres enim qui totum allidentis aquæ pondus sustinent, mere passivi sunt, & irruenti solummodo resistunt, quod quidem præstant & ipsa vasorum latera, sed insuper alternis percussionibus ex nativa fabrica premunt fluidum ipsa distendens, ejusque pressionem compensant. Perpendamus nunc quænam sit vincenda potentia; æstimemus quanta vis ipsi insit; qui tandem opponendus obex. 1°. Sistentis sanguis pulsus motu cordis, ac vibratione ingeminata arteriarum. Alternæ hujus potentie momentum nosci supponimus, non secus ac illius augmentum à suspensione circuitionis ob præsentem irritationem, ac dolorum sævitatem productum. 2°. De habituali suo circuito deturbandus sanguis, ut nova reliqui fluidi derivatio instituaturs versus alias partes. 3°. Requiritur, ut habita ratione hujus adventitiæ determinationis sanguis sibi novum sternat iter, & mutato cursu directo, collaterales vasorum ramos ingrediaturs, ipsos ampliet & explicet; quod absque vividiori cordis ac arteriarum actione, vel summa vasorum laxitate fieri nequit. Quibus addatur oportet, violentior impetus, licet non continuus, à causis accidentalibus excitatus, scilicet ab animi pathematibus, inflammatione, insomniis &c. Noscitur facile quanta vis insit potentie, quæ continuo obstaculum pellere aggrediturs; qua cautione vitanda sit ad unicum punctum nisuum collectio, & consequenter, quantum intersit conatum impetus inter plura dividere, uno verbo illos infringere. Prævidetur etiam, qui futurus sit hujus conspirationis eventus, ac vis vibrationum in obstaculum impingentium. Quanta ergo cum prudentia allaborandum est ut à longe dividatur, temperetur, & ut ita dicam, molliatur nisus ille non omnino tamen destruendus. Quo minor erit sanguinis massa, eo promptius ac facilius fiet nova illius distributio, fiet pacatius, & absque procellis eo magis pertimescendis, quo copiosior abundat sanguis, vasorum interim oblucente liberiori diductione. Quo minor erit sanguinis massa, eo debilior dabiturs & cordis & arteriarum actio, ob stabilitam proportionem inter vires pulsantis potentie & corporis pulsati resistantiam, ob momenti gradum ex utriusque consociatione constantem. Alias quo lentior, remissior & tranquillior horum actio, eo languidius arietabit fluidum in obicem oppositum, quem mollius lambet, etiamsi in medio fere cursu detineatur, & antequam motus acquisiti integram quantitatem impenderit. Quo se verteret illud vitæ principium? quid efficeret propensio illa spontanea & mutus singulorum organorum consensus ab impetum facientibus rectus, ad totius corporis conservacionem à divina creatoris providentia cuique individuo insufflatus; hujus agendi normam arguunt, quæ multis in casibus prodidit stupenda. Sectum vas arteriale, propriæ creditum actioni, retrosiliens ad viciniore se recipit partes, intus se abscondit, favente qua constat textura, & allabentem sanguinem expellit indefinenter; is primum rapide erumpit: insignior postea fit illius effluxus propter communem toti machinæ languorem & debilitatem; animo linquiturs vulneratus; sistitur sanguis: jejuna arteriæ latera concidunt, invicem applicanturs, imminuiturs sensim vasis *diameter* ad

punctum usque, in quo cessat ab interno distensio ac *irritabilitas*, applicata latera coadunantur, obturatur cavitas, & illa vasis portio abit in ligamentum. Cæterum suppresso semel sanguine, lege quidem non absimili ac in faucibus partibus carnis, reliqua ut in iisdem vulneribus perficiuntur. Voluerunt nonnulli, à thrombo, seu sanguine coagulato vas illud occludi, cum quo ipsi parietes coalescerent. Hujus quidem opinionis mentionem hic per transfennam addere satis erit. Illud enim non fert motus directio, non docent suppuracionis leges usu receptæ; huic adversantur & fluidi & applicatorum natura, observationes à cadaveribus sumptæ; huic denique neutquam favet incumbens aneurismati spurio, seu vulnere arteriæ, tumor crescens à sanguine dimanante ac coacervato in cellulofum textum, iisdem mutationibus obnoxio, quas patitur sanguisubi cunque extra vasa diffusus. Patet ex dictis quam lenta, quam successiva, quam quieta molitione opus suum suscipiat ac perficiat natura; non violentos adhibet nisus, non ponit obstacula novas paritura tragedias; torrenti ambitiose grassanti repagula non astruit. Huic delicatulam instrumentorum, quorum ope medetur, compagem ac fragilitatem innotuisse putares; hanc & proinde istorum appositioni ac stabilitati providisse, minoremque in resistentia fiduciam habere, quam in virium contraitentium imminutione.

I V.

Ex remediorum à Celso memoratorum expositione & à successiva serie eorum, quæ sistendæ hæmorrhagiæ causa adhibuerunt alii, concludendum est, varias & à mente Celsi discrepantes methodos inventas fuisse, ut illico ac quasi ad nutum voluntatis sisteretur sanguinis profusio, spe forsan promptioris curationis ac convalescentiæ; pro nihilo interea habitis, quibus cruciabantur ægri infandis doloribus. Labori sane pepercissent isti & ægrotantium angoribus, si quibus rationum momentis ducti fuerunt antiqui attente disquisivissent. Frustra veteres ignorantiæ & negligentæ reos damnavit posterorum ambitio. Hoc crimen eluitur facile, ut pote quod illorum artificium nixum demonstratur cognitionibus & observationibus. Credere quippe fas est, quod imminuta sanguinis copia & valorum elasticitas facta debilis ac prostrata, atoniæ tandem species & *subvariatio* qua procumbit ægrotans, hæc omnia, inquam, vel leviori præsidio securitatem & palmam assignare debeant. Misericordia aut sollicitudine intempestiva commotus hanc suspensionem in circuitu sanguinis, imprudenti cardiacorum usu, si non perturbes; si lautiori cibo humorum jacturam cito reparare non studeas; si nulla moveatur febris, ac irritatione interna vel externa; si nullo tumultu percellatur tranquillitas, quam requirit natura, ut partes ad coalitionem tendentes firmet, ac tuta obducatur cicatrice, ab antiquis usitata sufficient præsidia. Affirmare quippe non licet omnes, hac methodo olim tractatos periisse; cur ideo negaretur ille naturæ mechanismus; cum hanc denuo similia operantem viderint oculi supra captum humanum illusioni cedere impares. Testem vocamus

eamus omni laude majorem Boerhaavium, & in probationem adducemus, quæ habet aphorismorum N°. 160. enarrationemque ipsam Clar. Van-Swieten ad hunc locum. Ast sanguini relinque impetum, quem mutuatur vel à nimia quantitate, vel ab accelerato motu circuitus, qui retardationem ipsius sequitur, vel à partium nervearum irritatione; frustra ipsum frenem subito frænare cupies, aut minori spatio continere; tunc enim temporis, quidquid apponetur obicis, pulsabit, ac injectas franget ille compedes; fluctibus, causticorum actualium vim extinguet; vasorum orificiis adnata quolibet momento tolletur crusta, aut tenacius adhærens sua præsentia molestabit; exsiccata dilacerabuntur partes. Arteriæ igitur coalitionem & obturationem nil efficacius promovet, & proinde sanguinem sistit, quam ex absoluta debilitate quies, qua durante, vulneratus nullos perferit cruciatus, & in ipso mortis limine fere crederetur, quod Græci voce *εὐθυσία* significant. [g] Verum ut status huic similis obtineatur, omnimoda requiritur quies, doloris absentia; absit inflammatio; pruritus nullus, nulla *εσθήρα*. Conducunt ergo somnus, vasorum depletio, laxatio, victus tenuis, mollis lectus, situs corporis accommodatus, calor *atmosphære* ad sexaginta circiter gradus thermometri Farenhetiani temperatus. Præmissis autem sanguinis missionibus pro ratione virium, illa quies conciliabitur usu opii in menstruo appropriato soluti, & ipso cortice peruviano prudenter associato, qui febrem, perpetuam puris scaturiginem, arcebit. Fasciæ autem juxta ritum eidem scopo respondentem disponantur. Exulent ergo astringentia, compri- mentia: exulent cauteria, & olea ardentia, quæ comburendo gangranam inducunt & destruendo noxia, & *contrariantia* naturæ habenda sunt; exulent ligaturæ cujuscumque speciei, quibus semper inflammatio, dolor, convulsio, nova febris ex punctura succedunt, & ex iis consecutaria, suppuratio- nes abnormes & gangræna. Sic inanita vasa collabuntur & compinguntur; perit omnino cavitas. Id probat canalus arteriosus sanguini in adultis imper- vius, & in ligamenti naturam conversus; probant vasa umbilicalia, etiam post horariam compressionem absque ligatura aut post molles morsunculas, qualiter in brutis, sanguini aditum denegantia, & solidescencia. Quod & simul in memoriam revocare debet, quantis doloribus prematur infans, quanto labore habitualis mutetur sanguinis circuitus, eveniat nova distri- butio. Nec est, cur coerciti sanguinis commodum ad sympathicæ aut specifi- cæ virtutis arcana referamus, ut forsitan vellent nonnulli, in gratiam nu- perrime inventi remedii, quod desumitur ex Agarico querno pedis equini facie J. R. H. Hujus frustum, post aliqualem mundationem, arteriæ orificio imponitur, cui alterum sternitur, & ambo sic posita deligatione idonea in situ continentur. Huic methodo pervicaciores cessuras hæmorrhagias, & feliciter coalitura vasorum orificia contendunt. Sed quonam mechanismo id assequan- tur? Num à natura fungi illius, & ab ipsius virtute intrinseca id obtineant? Nonne potius propter salutarem vasorum depletionem & horum laxationem

Z 2 abso-

[g] Vide Sueton. ad Cæsar. Aug. vers. fin.

absolutam, nulla stimuli molestia ad contractiones & convulsivos motus excitam? Nonne propter mollem vasorum compressionem & corporis incumbentis liberam intimioremque applicationem? Quod æque salubriter præstarent pelvis Rupicaprinæ aut corii uri bubali lacinix, ad flexilitatem & molitudinem Agarici paratæ. Nonne demum ex immunitate, aut verius ex liberatione ab omnibus illis angoribus ac cruciatibus, quibus ægrescit vulneratus, vel dum applicantur recensita remedia chirurgica, vel dum sua præsentia suisque effectibus vim inferunt toti machinæ? Id dijudicandum relinquimus illis, quibus cognita sunt genuina physices principia, perspectæ sunt animalis œconomix leges, tutum est & certum iter per observationes & experimenta. Interea tentamen illud novum adhibere vel Antiquitus medicinali hæmorrhagarum curæ lucem ac certudinem affundere confidenter agnosceamus.

V.

Etiam ipsa ratio sui juris facta prima fronte meliora non videt, non probat, non sequitur; quidni æmulatio cæteros inter cupiditatum tumultus? Mirandum igitur non est, si Antiquorum medicina post elapsa sæcula ex oblivionis caligine emergens, & ut plurimum novitatis larva abscondita, tam anxie ad suos authores referatur, & debitum favorem adipiscatur. Sua fuerunt nostratibus quoque, non secus ac Græcis, heroica tempora, artium primordia & quasi incunabula; fuit ipsis sua ab antiquo chirurgia, ad quam excolendam, tardam contulerunt operam tum Græcorum, tum Latinorum scripta, paucis tunc familiaria. Proinde nemo est qui non perspiciat, quanto cum labore in honorem redierit hæmorrhagarum medela, quæ apud veteres medicos vigeat. Minus insuper arridet medicina illa, quod nimis otiosa videatur, sicque potius naturæ contemplatio & meditatio, uno verbo ars muta, quam sagacitatis, industriæ quin & audaciæ specimen, fructus & gloria. Æmulum naturæ operantis artificem non solum naturam imitari debet, juxta quosdam, sed & illam pulchro ausu vincere. Objicient illi thraconice ægris inductam ad plures annos, exposita à nobis methodo, solidorum debilitatem. Objicient liquidorum jacturam, vires enervatas, languoremque totius machinæ multis ægri tudinibus infestum. Ex adverso opponent promptam, expeditam & vegetam alia methodo curatorum relevationem, quæ exantlatos labores gravi usura rependit. Utinam promissis stare fides, ipsaque vota implerentur! Verum quod aliter eveniat, fateri cogunt recensita incommoda, quæ varias methodos chirurgicas sequi superius annotavimus, & ad integram sanitatem ægri citius non reduces. Præterea quis non anteponet placidam & tranquillam naturæ veterisque medicinæ serenitatem, violentis illis conatibus dirisque cruciatibus, quamvis æque infida foret, impotens & incerta, & ipsam non confirmarent ratio, experientia, & analogia. Non enim absolute vetat arteriarum in artubus *diameter*, ne adversus externas illas hæmorrhagias valeant auxilia, quæ feliciter sanguinem ex vasibus abdi-

abditis, & immediatam medelam renuentibus sistunt. Quotidie hac arte saliens ex pulmonum vasis cruor propter vitium internum aut vulnus ab extrinseco illatum, reprimitur, licet spem refecare deberet perpetuus pulmonis motus. Infelici ictu pertusa arteria ad flexum cubiti repens, imposito papyro dentibus prius commolito & saliva subacto, conspirante placido sanguinis cursu, & commoda deligatione quotidie coalescit absque posteriore infortunio. In his casibus vivide elucet naturæ medentis potentia, simplici arti-ificio suffulta; celebratur ab omnibus; sed accurata & fidelis hujus imitatio verius quid præcineret auribus, utilius aliquid spiraret ad ægrorum salutem. Semper-ne artis perfectio & laus reponetur in inventis, quæ naturæ vim inferunt, eique e directo adversantur? Revera momento sanguinem sistunt, opus Antiquis impossibile aut intentatum. Verum rapidi & inauditi successus non sunt semper lætiores diuturnioresque; sua ipsa deteruntur pernicitate; sæpe sæpius præcox famæ desiderium nova fit calamitas, quæ ipsius germen suffocat & comprimit. Terrori locum non sinat ægrorum constantia; illorum animos sustentent & erigant medicorum vitrus & confidentia; quantum à naturæ beneficentia sperandum sit palam fiet; minus audacter & inconsulto artis præsidii occurrent malo; quid valeant ambo, noscent intimius, feliciores erunt, & nobiscum concludent:

Ergo ad sistendam membrorum rescissioni supervenientem hemorrhagiam, datur artificium tutius vasorum ligatura.

FINIS.

Z 3

QUESTIO

ERGO ART V CXXXVI TA OEE
181
Q U Æ S T I O
M E D I C O - C H I R U R G I C A ,

Præside

M. JOANNE HERMENT,

MEDICO REGIS ORDINARIO.

Respond.

PAULO LEROY

AURELIANO BACCAL AUCTORE.

Parisiis 27 April. 1752.

*Utrum in arteriarum Vulneribus tutum Hemorrhagiæ
sistende auxilium, Fungus maximus, rotundus,
pulverulentus Johannis Bauhini?*

I.

D U P L I C I vaforum sanguiferorum genere, arteriis nimirum & venis corpus humanum, potissimum constare, nullus est quem lateat. Hæ cruore tumentes hunc laticem, uno tractu sedato & placido flumine devehunt ad cor; illæ continuo fere motu pulsantes, sanguinem e corde acceptum, subsultim projiciunt in venas. Hæc vasa, sicut & alias corporis partes, posse lædi, quis ibit inficias? Unde plurima diversi generis mala, pro diversa læsionis conditione, hæmorrhagiæ præsertim, quæ si artificio quovis non compescantur, totus sanguis per vulnus effluat necesse est; hinc tanto subveniendum malo; effluxio cohibenda, mors enim imminet ineluctabilis. De venarum hæmorrhagia non est quod sis sollicitus; esto:
curam

QIT&KUD

3 3

